

Нам пишуть

ВШАНОВУЮЧИ ПАМ'ЯТЬ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО ПРОРОКА МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА У СУЧАСНОМУ КОНТЕКСТІ

9 листопада 2017 р. у загальноосвітній школі № 1 міста Золочева, що у Львівській області, відбувся перший захід у рамках проекту “ПРОСТІР ШАШКЕВИЧА. SHASHKEVICH SPACE”, проведений з нагоди річниці з дня народження (6 листопада) Будителя західноукраїнських земель **Маркіяна Шашкевича**. Про те, як виник благородний проект та його характерні особливості, дізнаємося в ініціатора проекту — помічника голови Західного наукового центру НАН України і МОН України з питань міжнародного співробітництва (Львів) **Євгена Захарчука**.

— Основними завданнями й формами реалізації проекту є: здійснення й сприяння проектам в інтересах поширення загальноцивілізаційних цінностей культури, науки й освіти та інноваційних знань. А якщо конкретніше, то це сприяння реалізації талантів молодих людей, незалежно від їх обдарованості (загальна чи наукова, соціальна чи інтелектуальна), шляхом здійснення відповідних проектів, ініціатив, заходів. Зокрема, вшановуючи пам'ять західноукраїнського пророка, прагнемо допомогти молодим людям реалізуватися, наприклад, в середовищі науково-освітньої та просвітницької діяльності на рідній землі Маркіяна Шашкевича.

Як нинішній молоді реалізуватися в сучасній ситуації? Звісно: передусім здобути якомога більше знань. А далі — вибрати ту царину, в якій тобі найкраще, на твою думку, себе реалізувати. Маркіян за свій короткий життєвий шлях (32 роки) здійснив вчинки, які актуальні для можливого наслідування й понині. Домінуючою тут є подія колосального масштабу — видання у 1837 році альманаху “Русалка Дністровая”, підготовлене членами гуртка “Руська трійця” **Маркіяном Шашкевичем**, **Яковом Головацьким** та **Іваном Вагилевичем**. Цим, власне, вони здійснили справді рішучий переворот в ідеях та умонастроях насамперед галицьких українців.

— *Отже, Ви прагнете закликати сучасну молодь брати приклад з відомих попередників?*

— Звичайно. Подібність вчинків більшості молодих людей, українського студентства, відповідальних перед собою та перед суспільством, ми спостерігаємо і в сучасній історії України. Як і Маркіян Шашкевич, котрий одним із перших виголошував у церкві перед громадою проповіді українською мовою, нині — також відомий **Сергій Нігоян**, громадянин України вірменського походження, який читав “Кавказ” Тараса Шевченка під час трагічних подій Майдану (2013—2014), відстоюючи гідність українства та цивілізаційний шлях розвитку суспільства.

А скільки відомо прикладів гідної поведінки молодого українства — як на Сході України, в умовах

сучасних бойових дій, так і в Криму! Або намагання **Славка Вакарчука** та інших молодих українців докластися до консолідації суспільства. Викликають щире захоплення вчинки окремих молодих людей у сферах високотехнологічного розвитку, ІТ-технологій, котрі, здобувши найкращі знання, вміння і досвід “інвестують” в українську економіку.

Таким чином, навіть побіжні узагальнення дають підстави зробити висновок: Маркіян Шашкевич — модерний, креативний для сучасника. Шашкевич — це явище. А Простір Шашкевича — це система, “вмістилище”, в якому молода людина змістовно діє та розвивається з урахуванням нерозривного зв'язку простору і часу для реалізації своїх цінностей.

— *А як, на Вашу думку, дітям новочасного і над-технологічного світу, входить в практичне життя? Як їм стати конкурентними в сучасному глобальному середовищі?*

— Бути лідером, ставати лідером. Опановувати модель лідерства, базовану на чеснотах: візійність, драйв, колаборація, гуманність, смиренність, цілісність, зваженість, підзвітність, справедливість, хоробрість.

— *Ви вважаєте, що молодим ці всі чесноти вдасться швидко опанувати — одразу ж після закінчення навчання — в школі чи у ВНЗ?*

— Погодьтеся: в нинішньому середовищі, в якому динамічно зростає застосування смарт-технологій та штучного інтелекту, молода людина, котра прагне успіху, має відповідати певним вимогам компетентності в галузі, яку обрала.

Окреслю хоча б десять основних властивостей, виділених українськими фахівцями, що є універсальними та обов'язковими для підприємця, співробітника сервісної, будівельної чи ІТ-компанії. Це — вміння вирішувати складні завдання; критичне мислення; креативність; компетентність у сфері управління людськими ресурсами; навички координації, взаємодії; аналітичний інтелект; швидкість прийняття рішень; клієнтоорієнтованість; вміння вести переговори; когнітивна гнучкість.

У багатьох українських компаніях відповідні трансформації вже почалися. Додам також, що попит на професіоналів поступово буде мігрувати у бік цифрового світу.

Лідером у процесі заміни ручної праці в світі буде сільське господарство, де зайнято найбільша кількість працівників. Медична, фармацевтична, хімічна й суміжні галузі розвиватимуться в тісному зв'язку зі сферами інформаційних технологій, управління великими даними (BigData), інтернету речей, біотехнологій, мобільних пристроїв та ін.

— *Пане Євгене! Було б цікаво читачам дізнатись: а як на Золочівщині продовжували у подальшому досягнення Маркіяна Шашкевича — маю на увазі його вагому націоцентричну діяльність?*

— Уродженцями та гідними синами Золочева були брати Василь, Юрій та Олександр Панейко. Зазначу, що державотворча, наукова і суспільна спадщина братів Панейків у першій половині ХХ ст. для українського соціуму є досить значною, але ще недостатньо вивченою. Старший із братів, **Василь Панейко**, увійшов в історію як видатний дипломат — став першим та єдиним міністром закордонних справ Західноукраїнської Народної Республіки, громадським і політичним діячем, публіцистом. **Юрій Панейко** — відомий український правник-адміністративіст, історик держави та права, громадський діяч, двічі обирався ректором Українського Вільного Університету (Мюнхен, ФРН). **Олександр Панейко** залишиться у нашій пам'яті знаним мовознавцем та автором системи української стенографії.

Також не можемо не згадати нашого сучасника, уродженця Золочева (18.07.1937), громадянина США, лауреата Нобелівської премії з хімії (1981) **Роальда Гоффмана** як приклад креативності та вміння вирішувати складні питання. До речі, в липні цього року мешканці Золочева відзначили 80-річчя нашого земляка, відкривши на будинку, де він народився, інформаційну дошку та провівши у Золочівському замку Перші Гоффманівські дискусії.

Як бачимо, золочів'яни рівняються на своїх попередників. Молодь Шашкевичевого краю пам'ятає про своїх краян, прагне продовжувати їхню місію. Ще в далекому 1833 році Шашкевич свою поезію “До***” розпочав посилком: “**Мисль піднебесну двигчи в самом собі...**”. А для молоді у сучасному прочитанні Маркіянового меседжу це звучить так: “**Творіть та реалізуйте достойні проекти, справи...**”.

Спілкувався **Богдан Залізняк**, керівник прес-центру наукової журналістики Західного наукового центру НАН України і МОН України, м. Львів

PS. До вшанування пам'яті Шашкевича й оприлюднення матеріалів в рамках проекту долучилися:

зі вступними промовами **Володимир Бартошик**, начальник відділу освіти Золочівської РДА, та **Оксана Пилипчук**, директор ЗОШ І—ІІІ ст. № 1, м. Золочів;

Василь Гулай, доктор політ. наук, професор НУ “Львівська політехніка” виступив з матеріалом “Інформаційно-комунікативний простір Золочівщини: етапи формування, актуальний стан та перспективи розвитку в умовах сучасних викликів та загроз”;

Євген Захарчук, з яким ми спілкувалися, розповів про “Простір Маркіяна Шашкевича у сучасному контексті”;

Ольга Кіс, співробітниця Золочівської РДА, літератор, виступила в дискусії щодо місії Маркіяна Шашкевича, котрий “володів не одним ключем проникнення до людських сердець”. ■

Нам пишуть

ЯКОЮ МОВОЮ ГОВОРІЛА І ГОВОРІТЬ “ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”?

Ігор Галушак
журналіст, кореспондент
українського журналу
“Економіст”, м. Львів

Нещодавно журналісти “Радіо Свободи” **Ірина Костенко** і **Марина Остапенко** та прес-служба “Львівської політехніки” провели спільне дослідження мов викладання, котрі впродовж більш як 200-літньої історії побутували в Львівському університеті. Напрацьовані матеріали будуть невдовзі подані у радіорубриці “Тест на державність”. Своїми дослідженнями із журналістами поділилися науковці кафедр української мови та історії України, етнокомунікації та музеєзнавства. Суттєвим доповненням до пропонованого матеріалу є слухні міркування вченого секретаря Науково-технічної бібліотеки університету **Олександра Шишки**.

Від заснування в 1816 році “Реальної школи” — праматері “Львівської політехніки” — мовою викладання у державних навчальних закладах була німецька. Щоправда, впливові польські кола у тодішній Галичині робили непоодинокі спроби запровадити навчання польською мовою. Проте після відкриття в 1844 році Технічної академії у Львові мовою викладання в ній залишилися німецька. А італійська та французька вивчалися як окремі навчальні дисципліни.

Досить короткий період у 1851 році о. **Іваном Гарасевичем** викладалась й українська (рутенська) мова. А з розширенням прав провінцій та перетворенням Технічної академії у вищий навчальний заклад Австро-Угорської імперії від 1872 р. починається перехід на повне викладання польською мовою. До того нею викладали лише три предмети: математику, фізику та нарисну геометрію. Відтак упродовж 1919—1939 років мовою викладання у “Львівській політехніці” була винятково польська.

Від жовтня 1939 року Львівський політехнічний інститут набув статусу радянського державного вишу. Важливим аспектом був перехід від польської мови викладання на українську, чому надавалось велике